

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Školní vzdělávací program pro
předškolní vzdělávání

1	Identifikační údaje o škole	3
1.1	Název ŠVP.....	3
1.2	Údaje o škole.....	3
1.3	Zřizovatel.....	3
1.4	Platnost dokumentu	4
2	Obecná charakteristika školy	5
2.1	Velikost školy.....	5
2.2	Lokalita školy.....	5
2.3	Charakter a specifika budovy.....	5
3	Podmínky vzdělávání.....	7
3.1	Věcné podmínky	7
3.2	Životospráva.....	7
3.3	Psychosociální podmínky	8
3.4	Organizace chodu.....	9
3.5	Řízení mateřské školy.....	10
3.6	Personální a pedagogické zajištění	10
3.7	Spoluúčast rodičů.....	11
3.8	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	12
3.9	Podmínky vzdělávání dětí nadaných.....	13
3.10	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	13
4	Organizace vzdělávání.....	15
5	Charakteristika vzdělávacího programu	18
5.1	Zaměření školy	18
5.2	Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu	18
5.3	Metody a formy vzdělávání	18
5.4	Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných	19
5.5	Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let	20
6	Vzdělávací obsah.....	22
6.1	Integrované bloky	22
6.1.1	Semínko svou sílu má, do růstu se směle dá.	22
6.1.2	Když už Brouček nemůže, tak mu Cvrček pomůže.....	26
6.1.3	V úlu společnost je velká, počítá se každá včelka.	30
6.1.4	Každá činnost v přírodě, odráží se v úrodě.	36
6.1.5	Stromy šumí, louka bzučí, příroda nás mluvit učí.	47
6.2	Popis zpracování třídního vzdělávacího programu	54
6.3	Dílčí projekty a programy.....	54
7	Systém evaluace.....	55

1 Identifikační údaje o škole

1.1 Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

MOTIVAČNÍ NÁZEV: *Jen si, děti, všimněte, co je krásy na světě.*

1.2 Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY: Mateřská škola Cvrčovice

SÍDLO ŠKOLY: Cvrčovice 18, Pohořelice, 69123

KONTAKTY:

e-mail: mscvrcovice@centrum.cz,

web: cvrcovicems.cz

REDIZO: 600111466

IČO: 75022613

STATUTARNÍ ZÁSTUPCE ŠKOLY: Elena Danková

ZPRACOVATELÉ PROGRAMU: Elena Danková (ředitelka MŠ), Mgr. Kateřina Burgetová, Barbora Moučková, DiS., Hana Cirhanová

1.3 Zřizovatel

NÁZEV ZŘIZOVATELE: Obec Cvrčovice

ADRESA ZŘIZOVATELE:

Cvrčovice 74

691 23 Pohořelice

KONTAKTY:

obec@cvrcovice.cz

starosta@cvrcovice.cz

podatelna.cvrcovice@seznam.cz

Telefon a fax: 519 425 132

1.4 Platnost dokumentu

PLATNOST DOKUMENTU: 3 roky

VERZE ŠVP: 1

ČÍSLO JEDNACÍ: 162/2020

DATUM PROJEDNÁNÍ V PEDAGOGICKÉ RADĚ: 26. 8. 2020

DATUM PROJEDNÁNÍ SE ZŘIZOVATELEM: 20. 8. 2020

.....

ředitel školy
Elena Danková

.....

Razítko školy

2 Obecná charakteristika školy

2.1 Velikost školy

Kapacita školy: 44

Počet tříd: 2

Počet pracovníků: 7

V případě potřeby a možnosti je stálý počet pracovníků doplňován o další pracovníky (např. chůvy, školní asistenty, apod.).

2.2 Lokalita školy

Lokalita školy:

Jsme malá vesnická mateřská škola, která je obklopena krásnou přírodou v blízkosti řeky Jihlavy. V naší obci se nachází také několik venkovních dětských hřišť a okolní pozemky nabízejí spoustu možností pro vycházky s dětmi. Děti znají název obce, kde navštěvují mateřskou školu. Chodíme s dětmi na vycházky do blízkého okolí, kde pozorujeme s dětmi změny v naší obci a hovoříme o nich. Děti se zúčastňují akcí pořádaných obcí i místním Svazem žen a podílejí se i na kulturních vystoupeních – vítání občánků, Den matek, a podobně. Představitelé obce často navštěvují naši mateřskou školu nejen při slavnostních příležitostech (rozloučení s předškoláky, MDD), ale také se zajímají o naše problémy a pomáhají nám je řešit. O životě naší školy také pravidelně informujeme místní občany ve Cvrčovských listech.

2.3 Charakter a specifika budovy

Charakter a specifika budovy/budov:

Budova je zachovalá, poměrně rozlehlá, s vlastní kuchyní, kde se dobře vaří. V prvním patře najdete třídu Broučci, kterou navštěvují ty nejmenší děti a v přízemí se pak nachází třída Cvrčci, kterou navštěvují děti starší a předškoláci. Na školu navazuje velká zahrada, která je dostatečně vybavena pro pobyt dětí venku a pohybové aktivity.

Dopravní dostupnost školy:

Přímo u mateřské školy je hned několik parkovacích míst pro rodiče a přibližně 250m od mateřské školy se nachází také autobusová zastávka pro spojení z okolních obcí.

Informace z historie školy:

Mateřská škola byla založena v roce 1971 v budově bývalé fary, která prošla postupně několika rekonstrukcemi. Dlouhá léta fungovala jako jednotřídní mateřská škola rodinného typu pro nejvýše 28 dětí. S nárůstem obyvatel obce však přestávala být její kapacita dostačující a proto byla v roce 2018 provedena rekonstrukce budovy s přístavbou. Od září 2019 pak byla uvedena do provozu druhá třída, čímž se celková kapacita mateřské školy zvýšila na 44 dětí.

Nabízíme standardní péči o všechny děti i nadstandardní aktivity (kulturní a společenské akce pro rodiče a děti, výlety, předplaveckou výchovu, a další). Mateřskou školu navštěvují děti ve věku od tří do až sedmi let. Snažíme se dosáhnout toho, aby děti při opuštění mateřské školy, měly návyky zdravého životního stylu a uměly se orientovat v běžných životních situacích.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Prostory mateřské školy jsou dostatečně velké pro individuální i skupinové činnosti dětí, řízené i spontánní. Obě třídy jsou vzdušné a děti se v nich snadno orientují. Všechny prostory mateřské školy také zdobí barevné postavy z pohádek. Veškerý nábytek ve třídách mateřské školy je přizpůsoben věku dětí a je rozmístěn tak, aby byly vytvořeny herní kouty pro děti. Pro osobní hygienu využívají děti umývárnu s dětskými toaletami a umyvadly. Každé dítě má svůj ručník a při odpočinku vždy svoji postýlku. Obě třídy jsou velmi dobře vybaveny hračkami a dalšími pomůckami. Zařízení mateřské školy je účelné a vše slouží dětem. Pro uspokojování svých potřeb mají děti dostatek hraček, pomůcek i dětských knih dětem volně přístupných. Děti mají k dispozici dostatek hraček k různým typům her, ke hrám využívají i improvizované kostýmy. Hračky jsou uloženy v otevřených policích do výše očí. Hračky pravidelně dokupujeme a obměňujeme. Děti se svými výtvary podílejí na výzdobě třídy i celé budovy. Výzdoba společných prostor je pravidelně obměňována. Za budovou mateřské školy se nachází prostorná zahrada, která zahrnuje nejen moderní dětské hřiště s různými atrakcemi pro děti, ale i travnaté plochy pro volný pohyb dětí. Osvětlení a vytápění v celé škole vyhovuje hygienickým normám. Denně zajišťujeme větrání. Úklid je prováděn pečlivě podle stanoveného úklidového plánu, s využitím moderního multifunkčního úklidového systému, který čistí pomocí vakuace a vodní filtrace a je vhodný i pro alergiky a astmatiky.

Ve školním roce 2020/2021 bychom rádi na školní zahradě vytvořili záhonky pro rozvíjení praktických dovedností dětí.

V průběhu každého školního roku se budeme snažit rozšiřovat materiální vybavení knihami, hračkami a dalšími didaktickými pomůckami.

3.2 Životospráva

Jídelníček je sestavován v souladu se zásadami správné výživy tak, aby uspokojil nároky dětského organismu, který roste a vyvíjí se, a také aby dětem chutnalo. Máme plně zajištěný pitný režim, děti mají po celý den k dispozici nápoj – ovocné a bylinkové čaje, ovocné sirupy. V jídelníčku jsou dostatečně zastoupeny mléčné výrobky, luštěniny, ryby, ovoce a zelenina. Dbáme na snižování spotřeby živočišných tuků a cukru. Měsíčně vyhodnocujeme spotřební koš a sledujeme Kritické body. Mezi jídly dodržujeme tříhodinové intervaly. Děti do jídla nenutíme, ale snažíme se, aby alespoň vše ochutnaly a naučily se zdravému stravování. Podrobné informace o stravování jsou vyvěšeny na nástěnce v šatně. Děti mají zajištěn pravidelný denní rytmus a řád. Denní režim našich dětí je přizpůsoben jejich věku a specifickým potřebám. Rodiče přivádějí děti do mateřské

školy podle svých potřeb a možností. V denním režimu jsou rovnoměrně zastoupeny spontánní a řízené činnosti. Organizaci dne přizpůsobujeme aktuální situaci nebo potřebám dětí. Také dvouhodinový pobyt venku je nedílnou součástí denního programu. Děti se těší na pobyt venku, ke kterému využíváme především školní zahradu. Ta poskytuje dostatek příležitostí k různorodému spontánnímu pohybu. V letních měsících na ni přesouváme i odpolední činnosti. Děti mají možnost volného pohybu po celých prostorách mateřské školy. Připravujeme pro ně různé druhy náradí a náčiní motivující k pohybu – trampolínu, žebřiny, balanční míče, pytel strachu. Po obědě chodí všechny děti odpočívat. Převléknou se do pyžama, ulehnu na lehátko a poslechnou si pohádku. Po krátké době, pokud neusnou, se mohou rozhodnout, zda budou dále odpočívat nebo zvolí klidnou hru, ale musí respektovat spící děti. Vstávají průběžně, spáčkům je umožněn odpočinek až do samovolného probuzení. Snažíme se kolem sebe šířit atmosféru klidu, pohody a dobré nálady. Máme ujasněný přístup ke zdraví a zdravému životnímu stylu.

Pro zlepšení kvality vzduchu ve třídách budou od školního roku 2020/2021 v pravidelných intervalech využívány čističky vzduchu a pro optimální teplotu třídy také klimatizační jednotka.

K záměrům pro zajištění podmínek pro přesun výchovně vzdělávací činnosti do venkovního prostředí v roce 2021 patří vybudování altánu na školní zahradě.

3.3 Psychosociální podmínky

V mateřské škole panuje klidná a příznivá atmosféra. Děti přicházejí do MŠ rády a těší se na další den. Adaptační doba dítěte ve společnosti rodiče je tak dlouhá, jak dítě potřebuje. Vytváříme podmínky pro rozvoj každého dítěte a diferencujeme nároky na dítě, nikoliv podle věku, ale podle mentálního vývoje. Snažíme se vytvářet přátelskou atmosféru, ve které se děti mohou rozvíjet podle svých individuálních možností a potřeb. V mateřské škole přistupujeme ke všem dětem rovnocenně. Dbáme na příjemné a klidné prostředí pro děti, kde žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno. V obou třídách vedeme děti k dodržování určeného řádu s ohledem na jejich volnost a svobodu. Pokyny jsou dětem sdělovány přátelskou formou. Snažíme se o jasné a srozumitelné sdělení, které bude pro děti snadno pochopitelné. Děti oslovujeme křestním jménem a zjišťujeme, jak jim říkají doma. V průběhu dne dodržujeme tradice a rituály – pozdrav, ranní kruh, společné stolování, pohádka před spaním s uspávkou a oslava narozenin. Děti se podílejí na výběru činností a tvorbě pravidel soužití ve třídě, kterými se také řídí. Pro spontánní hru dětí připravujeme pestré a variabilní prostředí. Děti zvládají samostatně věku přiměřené sebeobslužné činnosti v oblékání i hygieně, vždy jsou oblečené přiměřeně počasí a prováděným činnostem. V samostatnosti jsou podporovány i při stolování. Děti svačí a obědvají v samostatné jídelně v klidné a pohodové atmosféře. Samy si prostírají stoly, určují si velikost porce a přinášejí jídlo. Starší používají příbor, mladší podle vlastní volby lžičku nebo příbor. Na jídlo mají vždy dostatek času a pomalejší děti tak mohou jíst, jak dlouho potřebují. Po jídle si po sobě děti také dle svých možností uklidí. Obracují se s důvěrou na všechny zaměstnance školy se svými přáními i

obavami. Snažíme se porozumět motivům a příčinám chování dětí. Všímáme si emocionálních poruch chování dětí, vznikajících konfliktů mezi dětmi a vedeme je k tomu, aby samy hledaly jejich řešení.

Od školního roku 2020/2021 budou pro lepší soužití dětí ve společných prostorách mateřské školy zavedena sjednocená pravidla, na jejichž tvorbě se budou podílet děti obou tříd ve spolupráci s učitelkami.

3.4 Organizace chodu

Režim dne je volný, flexibilní a pružně se přizpůsobuje aktuálním potřebám probíhajících vzdělávacích aktivit. Pohybové aktivity jsou zařazeny do programu několikrát týdně. Dětem jsou poskytovány různé pomůcky pro přípravu překážkových drah a pohybových soutěží. V rámci pohybové výchovy jsou využívány také cviky pro správné držení těla, balanční cviky a prvky jógy. V průběhu celého dne je dětem k dispozici minimálně jedna učitelka, která dbá na bezpečí dětí a zajišťuje jim prostředí podnětné ke vzdělávání a osobnostnímu rozvoji. V tomto prostředí nacházejí děti klidnou a přátelskou atmosféru, ve které se mohou cítit v bezpečí. Při příchodu dítěte do mateřské školy se s dětmi pozdravíme a nabídneme aktivity k danému tematickému celku. Dětem poskytujeme dostatek času, aby se na příchod do mateřské školy adaptovaly a následně si vybraly činnost dle svých aktuálních potřeb. V průběhu celého dne jsou dětem nabízeny různé prostředky a pomůcky pro spontánní činnosti, prokládané i činnostmi řízenými a řízenými nepřímo. Děti si hračky pro spontánní hru volí a berou sami. Herní výtvořky si mohou vystavovat na určeném místě a rozehranou hru nechat i několik dní. Všechny aktivity jsou dětem nabízeny zajímavou a zábavnou formou, aby děti sami projevily zájem o tyto aktivity, a rády se k nim vracely. Při výběru činností mají děti dostatek prostoru k vlastnímu vyjádření a podílejí se tak na tvorbě denního programu. Při přípravě činností využívají učitelky různé formy vzdělávání. Didaktické pomůcky, obrazové materiály a interaktivní pomůcky využívají nejen pro frontální činnosti, ale také při rozdělení činností do skupin, kde má každé dítě prostor zapojit se do tematických činností dle svých individuálních potřeb. V herních koutech je také dostatek prostoru pro děti s vyšší potřebou osobního soukromí. Děti mají k dispozici také sedačku nebo lavičky, kde mohou nerušeně pozorovat aktivity ve třídě, kterých se nechtějí účastnit. Pro větší soukromí jsou také dětská wc oddělena přepážkou. Denní program je tvořen s ohledem na individuální potřeby a možnosti dětí. Mladší děti přihlížejí hrám starších dětí, starší je přibírají do hry a ochotně jim pomáhají i při jiných činnostech. Prostředí, pomůcky a jiné materiály jsou připravovány v souladu s aktuálním tematickým celkem a ze vhodných materiálů. Děti je mají k dispozici v průběhu celého dne po celou dobu trvání tematického celku a mohou se k nim kdykoliv vracet. Počty dětí ve třídách jsou předem vymezeny kapacitou tříd. Z provozních důvodů (např. při

absenci učitelky) je však možné třídy spojit, pokud celkový počet všech přítomných dětí nepřesahuje kapacitu třídy.

Pro efektivnější organizaci vzdělávacího bloku bude i nadále vzdělávací nabídka průběžně rozšiřována o aktuální trendy v předškolním vzdělávání, včetně zapojení dětí do příprav a plánování aktivit.

3.5 Řízení mateřské školy

Všichni zaměstnanci školy se chovají a pracují profesionálním způsobem. Znájí svá práva, povinnosti i úkoly. Pravidelně se vzdělávají a společně plánují a vyhodnocují výchovnou práci. Komunikují spolu nejen podle aktuální situace, ale pravidelně se setkávají k řešení důležitých aspektů práce na pedagogických radách. Pro komunikaci s rodiči je mateřská škola vybavena strategicky rozmístěnými nástěnkami a internetovými stránkami. Při vedení zaměstnanců vytváří ředitelka školy ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, zapojuje zaměstnance do řízení mateřské školy, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názor. Podporuje spoluúčast na rozhodování a dává možnost k realizaci vlastních nápadů. Ředitelka rozumně hodnotí práci podřízených a užívá jasná kritéria finančního ohodnocení. Kontrolní činnost ředitelky zahrnuje všechny stránky chodu školy, z výsledků se snaží vyvozovat závěry pro další práci. Spolupráce mateřské školy s rodiči funguje na základě partnerství. Učitelky pravidelně konzultují s rodiči a snaží se o vzájemnou spolupráci při výchově a vzdělávání dětí. Na tvorbě školního vzdělávacího programu, jeho kontrole i evaluaci se podílí celý pedagogický sbor, který při své práci z tohoto programu vychází a snaží se jej smysluplně využít pro celý chod mateřské školy, případně obměňovat na základě vlastních zkušeností, aby bylo dosaženo co nejvyšší možné optimalizace vzdělávacího programu. Děti z naší mateřské školy odcházejí většinou do ZŠ v Pohořelicích nebo Loděnicích. Předškolní děti v průběhu školního roku tyto školy navštíví vždy po vzájemné dohodě s učitelkou první třídy. Snažíme se, aby přechod dětí do ZŠ byl bezproblémový.

Pro optimalizaci komunikace a řešení problémů mezi zaměstnanci a vedením mateřské školy budou od roku 2020/2021 pedagogické a provozní porady organizovány častěji a v pravidelných intervalech.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Pedagogický sbor splňuje všechny kvalifikační předpoklady pro práci v mateřské škole. Všichni pedagogičtí pracovníci dodržují předem nastavený řád mateřské školy. Obě třídy se střídají v jídelně i na hřišti podle nastaveného denního režimu, který se po předchozí domluvě upravuje podle aktuální situace. Učitelky se sami zajímají o další možnosti vzdělávání ve svém okolí a aktivně je využívají dle svých možností. Ředitelka aktivně vyhledává a zajišťuje různé možnosti dalšího vzdělávání pro pedagogy prostřednictvím seminářů či přednášek, ať už přímo v naší

mateřské škole, nebo v jiné vzdělávací instituci. V mateřské škole jsou učitelky přítomny vždy v předem stanoveném čase podle rozpisu služeb, který lze operativně upravovat na základě aktuálního počtu dětí, absence učitelky nebo jiné náhlé události. V dopolední době mezi svačinou a odpočinkem dětí dochází k překrývání pedagogické činnosti dvou učitelek v jedné třídě. V každé situaci se snažíme o osobní přístup. S rodiči i dětmi jednáme otevřeně a při řešení problémů hledáme vhodné východisko pro všechny. V dostatečném předstihu projednáváme s rodiči případnou školní nezralost či jiné obtíže a nabízíme jim odbornou pomoc a konzultace s odborníky. Součástí pedagogického sboru je také učitelka s vystudovaným oborem logopedie, který uplatňuje při konzultaci s rodiči ohledně řečového vývoje jejich dětí.

K prohloubení odborných znalostí pedagogického personálu budou učitelky i nadále navštěvovat různé semináře, kurzy a workshopy zaměřené na předškolní vzdělávání.

Od školního roku 2020/2021 bude zvaženo zavedení kroužků pro starší děti dle zájmu jejich rodičů.

Pro budování harmonických vztahů mezi všemi zaměstnanci bude od školního roku 2020/2021 po dohodě mezi zaměstnanci a vedením mateřské školy zorganizován teambuilding.

3.7 Spoluúčast rodičů

Ve vztazích učitelek a rodičů se snažíme vytvořit oboustrannou důvěru, otevřenost a vstřícnost. Učitelky sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí a rodin, snaží se porozumět a vyhovět jim. Rodiče mají možnost podílet se na dění v MŠ a účastnit se různých akcí, které škola pořádá. Po celý rok organizujeme pro děti kulturní akce, které probíhají většinou odpoledne za účasti rodičů a na konci školního roku celodenní výlet společně s rodiči. Rodiče jsou pravidelně informováni o všem, co se v MŠ děje, o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích. Učitelky chrání soukromí rodiny, jednájí s rodiči taktně a diskrétně, zachovávají mlčenlivost a pomáhají rodičům v péči o děti. Domlouvají se s rodiči na společném postupu při výchově a vzdělávání jejich dětí a na tvorbě individuálního plánu rozvoje dítěte.

Pro větší začlenění a informovanost rodičů o výchovně vzdělávacím procesu dětí bude ve školním roce 2020/2021 zavedena možnost zprostředkování zpětné vazby a vlastní prezentace výsledků výchovně vzdělávací činnosti prostřednictvím svého portfolia.

Ve školním roce 2020/2021 bude také zavedena možnost individuální konzultace pouze pro rodiče s pedagogickým personálem v termínu předem stanoveném podle aktuální situace pro zkvalitnění spolupráce mezi rodinou a mateřskou školou.

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje mateřská škola.

Vzdělávací program

Pro úspěšné vzdělávání těchto dětí škola umožní:

- uplatňování principu diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod výuky
- stanovená podpůrná opatření při vzdělávání
- při vzdělávání dítěte, které nemůže vnímat řeč sluchem, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho potřebám a s jehož užíváním má zkušenosti
- při vzdělávání dítěte, které při komunikaci využívá prostředky alternativní nebo augmentativní komunikace, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho vzdělávacím potřebám
- spolupráci se zákonnými zástupci dítěte, školským poradenským zařízením a odborníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství (zejména IVP);

Pokud zákonný zástupce dítěte přes opakovaná upozornění a vysvětlení důsledků nenavštívil školské poradenské zařízení (PPP, SPC, SVP) za účelem nastavení podpůrných opatření ve vzdělávání dítěte a způsobil tak dítěti obtíže při vzdělávání (protože škola sama dostatečná podpůrná opatření vytvořit nemůže) může se škola obrátit na zástupce orgánu veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádat o součinnost.

Pedagogický personál průběžně prohlubuje svoje odborné znalosti ve speciální pedagogice studiem odborné literatury a účastí na odborných seminářích, aby v případě přijetí dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami, byl schopen adekvátně přizpůsobit vzdělávací program individuálním potřebám tohoto dítěte dle jeho aktuálních možností.

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Péče o nadané a mimořádně nadané

Mezi základní charakteristiky nadaných dětí patří větší aktivita, menší potřeba spánku, schopnost se dlouho soustředit i na několik věcí současně, výborná paměť, velká rychlost učení, rychlý rozvoj řeči, zájem o písmena a číslce, a všeobecná zvědavost.

Nadané děti mají často širokou slovní zásobu, obsáhlé znalosti o okolním světě, znají význam cizích slov, která dokážou použít ve správném kontextu. Před hračkami upřednostňují spíše knihy, encyklopedie nebo počítač. Často vyhledávají kontakt s dospělými, obvykle se naučí samy číst a psát.

Materiální podmínky třídy

Nabídka pomůcek a her přesahuje svým obsahem i zaměřením věkový limit 6 let, děti mají k dispozici hry a pomůcky pro starší děti, např. na rozvoj logického myšlení, čtení, psaní, matematiky. V třídní knihovně jsou encyklopedie, naučné knihy. K dispozici jsou složitější tvořivé a konstruktivní stavebnice, dostatek výtvarného i pracovního materiálu.

Vzdělávací program

Vzdělávací nabídka je individualizovaná, nadanému dítěti je poskytnuta možnost uplatnit nadání v dané oblasti, naopak v oblastech, kde může být deficit (např. v sociální interakci) dítě přiměřeně vedeno a podporováno. Učitelka využívá empatický přístup, objektivní zpětnou vazbu (jasné hodnocení) a dává dítěti prostor pro sebeuplatnění v rámci třídních aktivit. Aktivně vyhledává příležitosti a možnosti pro podporu nadání a poskytuje mu dostatek přiměřeně náročných činností a podnětů pro další rozvoj.

Pedagogický personál průběžně prohlubuje svoje znalosti studiem odborné literatury a účastí na odborných seminářích, aby v případě zjištění přítomnosti dítěte vykazujícího znaky nadprůměrného nadání, byl schopen adekvátně přizpůsobit vzdělávací program individuálním potřebám tohoto dítěte.

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Pro vzdělávání dětí ve věku od dvou do tří let jsou třídy vybaveny hračkami a didaktickými pomůckami, které jsou vhodné i pro děti do tří let, zejména třída Broučci. Hračky jsou uloženy ve spodních policích. Nevhodné pomůcky pak mimo dosah dětí. V této třídě je také prostředí více přizpůsobeno pro vzdělávání mladších dětí. Nábytek je sestaven tak, aby byl zajištěn dostatečný přehled po celé třídě v průběhu celého dne. Třída je také vybavena prosklenou stěnou mezi třídou

a umývárnu. Obě třídy jsou také vybaveny dětskou sedačkou, kde si mohou děti průběžně odpočinout dle svých individuálních potřeb. K volnému pohybu je k dispozici celý prostor třídy, který lze upravovat s pomocí laviček, velkých molitanových kostek či různého náčiní. Každá třída má k dispozici umývárnu s dětskými umyvadly a WC. Prostorové podmínky však ale neumožňují umístění přebalovacích pultů a speciálních košů na pleny a z tohoto důvodu lze vzdělávat pouze děti bez plen. V šatně má každé dítě svoji skříňku se svojí značkou, kde má uloženo oblečení na pobyt venku a také náhradní oblečení pro případ "nehody". Ve třídě Broučci mají děti náhradní oblečení také v umývárně v kapsáři se svojí značkou. Při přijetí dítěte mladšího tří let je upraven režim dne, aby odpovídal aktuálním individuálním potřebám těchto dětí. Snažíme se, aby denní režim byl vždy pravidelný a děti měly dostatek času i prostoru k odpočinku, stravování, převlékání a podobně. Při příchodu dítěte do mateřské školy je dítěti umožněn postupný přechod do prostředí třídy a dostatečný prostor pro loučení s rodičem. Dítě má možnost se nejprve rozhlédnout a pozorovat prostředí než se rozhodne do něj vstoupit. Pro lepší přechod mezi domovem a školním prostředím si mohou děti přinést do mateřské školy svoji oblíbenou hračku, se kterou mohou trávit celý den. Z bezpečnostních důvodů jsou však povoleny pouze hračky plyšové. Sedací nábytek je přizpůsoben nižší výšce dětí, podporuje správné držení těla při sezení a je stabilní a bezpečný. Při vzdělávání dětí do dvou do tří let jsou využívány spíše individuální činnosti, případně aktivity v malých skupinách dětí. Tyto aktivity pak trvají kratší dobu a vždy vycházejí ze zájmů a potřeb dětí. Každé dítě přijímáme ochotně a laskavě, dbáme na otevřený přístup ke všem dětem. Péči o děti i výchovně vzdělávací proces se snažíme vést ve spolupráci s rodinou a s ohledem na prostředí, ze kterého dítě pochází.

Postupně vytvářet personální, stavební, bezpečnostní a materiální podmínky pro přijímání dětí mladších tří let. Vytvořit vhodné školní prostředí pro dvouleté děti. Zajistit možnosti získání personální podpory.

Pedagogický personál průběžně prohlubuje svoje znalosti studiem odborné literatury a účastí na odborných seminářích, aby byl schopen adekvátně přizpůsobovat vzdělávací program individuálním potřebám těchto dětí.

4 Organizace vzdělávání

Druh provozu školy: Celodenní

Počet tříd včetně bližší charakteristiky:

Mateřská škola může svou kapacitou přijmout až 44 dětí. Otevřené jsou souběžně dvě třídy. V prvním patře se nachází třída Broučci pro ty nejmenší děti s kapacitou 20 dětí a v přízemí pak třída Cvrčci pro děti starší a předškoláky s kapacitou 24 dětí. Režim dne i vzdělávací obsah je přizpůsoben věkovému rozložení dětí ve třídách.

Režim dne je volný, flexibilní a pružně se přizpůsobuje aktuálním potřebám probíhajících vzdělávacích aktivit. Výchovně vzdělávací činnost se střídavě prolíná volně v průběhu celého dne. Pevně je stanovena pouze doba podávání jídla a pobytu venku. Vytváření návyků společenského chování, kamarádských a kolektivních vztahů a upevňování základních hygienických návyků probíhá v průběhu celého dne při běžných každodenních činnostech. Všechny děti po obědě odpočívají při poslechu pohádky. Dále je pak délka odpočinku přizpůsobena individuálním potřebám dětí.

Organizace dne ve třídě Broučci

6:30 - 7:15 příchod dětí do třídy Cvrčci

7:15 - 8:30 příchod dětí, přivítání, spontánní hry a řízené činnosti, od 8:00 je dětem podáváno ovoce

8:30 - 8:45 řízená činnost zaměřená na získávání nových poznatků a osvojování si dovedností, rozvoj pracovních a manipulačních dovedností, práce individuální i skupinová

8:45 - 9:15 příprava na svačinu (hygienu), svačina

9:15 - 11:30 příprava na pobyt venku, pobyt venku (dle aktuálního počasí)

11:30 - 12:00 návrat z pobytu venku, příprava na oběd (hygienu), oběd

12:00 - 14:15 odchod dětí domů po obědě (do 13:00), hygiena, ukládání k odpočinku, pohádka, ukolébavky, odpočinek

14:15 - 15:30 postupné probouzení, vstávání, převlékání, svačina, činnosti a hry vycházející ze zájmu dětí, individuální práce s dětmi, rozloučení a odchod domů

15:30 - 16:00 vyzvedávání dětí ze třídy Cvrčci

Organizace dne ve třídě Cvrčci

6:30 - 8:30 příchod dětí, přivítání, spontánní hry a řízené činnosti, od 8:00 je dětem podáváno ovoce

8:30 - 9:15 řízená činnost zaměřená na získávání nových poznatků a osvojování si dovedností, rozvoj pracovních a manipulačních dovedností, práce individuální i skupinová

9:15 - 9:45 příprava na svačinu (hygiena), svačina

9:45 - 12:00 příprava na pobyt venku, pobyt venku (dle aktuálního počasí)

12:00 - 12:30 návrat z pobytu venku, příprava na oběd (hygiena), oběd

12:30 - 14:30 odchod dětí domů po obědě (do 13:00), hygiena, ukládání k odpočinku, pohádka, ukolébavky, odpočinek

14:30 - 16:00 postupné probouzení, vstávání, převlékání, svačina, činnosti a hry vycházející ze zájmu dětí, individuální práce s dětmi, rozloučení a odchod domů

Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd:

Děti jsou rozděleny do tříd podle věku s ohledem na sourozenecké vazby a kamarádské vztahy.

Činnosti se souběžným působením dvou učitelů ve třídě:

V přítomnosti dvou učitelek ve třídě dochází k individualizaci vzdělávání, optimalizaci vzdělávacího programu a rozdělení aktivit do menších či větších skupin. Obě učitelky jsou u dětí přítomny také při pobytu venku a na vycházkách, které jsou mimo jiné zaměřeny na nácvik chůze ve dvojicích. Za přítomnosti dvou učitelek probíhá také oběd, kde tak mají učitelky více prostoru pro podporu dětí v samostatnosti při stravování.

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy:

Děti jsou do mateřské školy přijímány na základě rozhodnutí ředitelky školy po splnění kritérií a zákonných podmínek přijetí dítěte do MŠ a určitých podmínek týkajících se připravenosti a zralosti dítěte pro vstup do mateřské školy. Dítě by mělo být bez plen, umět si říct, když potřebuje na toaletu. Dále by mělo zvládat základní sebeobsluhu (oblékání a svlékání základních částí oblečení, zouvání a nazouvání bot, pití z hrníčku, jíst lžící, smrkání). Požadavky na přijetí dítěte jsou

stanoveny ve směrnici č. 67/2020. Konkrétní kritéria jsou uvedena v dokumentu *Kritéria pro přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání pro školní rok 2020/2021*, dostupného na webových stránkách mateřské školy.

Popis pravidel organizace individuálního vzdělávání:

V případě přijetí dítěte k individuálnímu vzdělávání podle § 34b školského zákona doporučí mateřská škola oblasti, ve kterých má dítě vzděláváno. Tyto oblasti přímo vycházejí z RVP PV a jsou v souladu se školním vzdělávacím programem mateřské školy. Dále mateřská škola stanoví harmonogram a termíny pro ověřování úrovně dosahování očekávaných výstupů z jednotlivých vzdělávacích oblastí. Povinností rodičů je dostavit se v těchto termínech s dítětem do mateřské školy, případně v termínu náhradním. Pokud se rodič s dítětem nedostaví ani v náhradním termínu, bude individuální vzdělávání ukončeno a mateřská škola bude dále postupovat v souladu s § 34b školského zákona.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Zaměření školy

Vzhledem k lokalitě a velkému pozemku mateřské školy se zaměřujeme na sounáležitost s přírodou, využíváme přírodní materiály a dbáme na ekologii. Snažíme se sami pěstovat některé druhy ovoce, zeleniny a bylin, které pak také využíváme v naší kuchyni.

5.2 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Školní vzdělávací program vychází z rámcového programu pro předškolní vzdělávání. Naším hlavním záměrem je rozvíjet osobnost samostatného a sebevědomého dítěte, schopného spolupracovat a komunikovat.

V úzkém kontaktu s rodinou, plánovanými činnostmi a při běžných denních situacích chceme působit na dítě tak, aby se v rámci jeho možností, zvláštností a schopností naplňovaly rámcové cíle vycházející z RVP PV, a to jsou:

- Rozvíjení dítěte a jeho schopností
- Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- Získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Chceme, aby naše škola byla příjemným prostředím, ve kterém budou děti rády trávit chvíle odloučení od rodičů a budou šťastné. Aby naše škola byla místem bezpečí pro každé dítě, aby se nebálo vyjádřit své pocity a přání. Aby byla ve škole pohoda, která by příznivě působila na rozvoj dítěte ve všech oblastech, aby vztah mezi učitelkami a rodiči byl otevřený, upřímný, plný vzájemného naslouchání a povzbuzování. Jedině tak bude dítě spokojené a schopné se vzdělávat a přijímat nové informace.

5.3 Metody a formy vzdělávání

Formy vzdělávání:

V naší mateřské škole využíváme různých forem vzdělávání, aby byla zajištěna optimální podpora v individuálním rozvoji dětí. V denním programu jsou v průběhu týdne využívány jak individuální práce, tak práce ve skupinách a skupinová práce s kooperací dětí. Při povídání s dětmi se prolínají prvky komunitního, diskuzního i reflexního kruhu.

Budeme uplatňovat převážně tyto postupy a formy

- komunitní, diskuzní a reflexní kruh
- prožitkové učení a pozorování, využívání přirozených situací
- řízené i nepřímo řízené skupinové a individuální činnosti
- kooperativní učení

Metody vzdělávání:

V průběhu vzdělávání se snažíme o situační a prožitkové učení. Připravujeme dětem aktivity a činnosti tak, aby se dále sami zajímaly o danou problematiku a vyhledávaly možnosti jak se více rozvíjet.

Při výchově a vzdělávání dětí budeme preferovat tyto metody a činnosti:

- volná hra, experimentování, práce s knihou
- psychomotorická cvičení, pohybové aktivity, zapojení celého těla
- metody aktivního učení (situační hra, inscenační hra, řešení problému)
- tvořivá práce s přírodním, odpadovým i jiným materiálem, třídění odpadu

5.4 Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Realizace a vyhodnocení PLPP a IVP pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami

- Konzultace s rodiči dítěte, případně vyšetření v PPP (na žádost rodičů)
- PLPP sestavuje učitel- úprava podmínek v rámci třídy, úprava vzdělávací nabídky
- a stanovení vzdělávacích cílů a způsobu kontroly osvojení potřebných dovedností, návyků a postojů
- PLPP má písemnou podobu
- Zodpovědnou osobou za systém péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami je ředitelka školy. Ředitelka školy pověřuje učitele stanovením PLPP, IVP a komunikaci se zákonnými zástupci

Práce s dítětem, které vykazuje známky nadaného chování či výrazného talentu

- Konzultace s rodiči dítěte, případné vyšetření PPP (na žádost rodičů), kde může být nadání dítěte prokázáno a může být vystaveno doporučení a podpůrná opatření pro další práci s dítětem
- Nastavení PLPP, případně IVP- definice silných a slabých stránek dítěte, úprava podmínek v rámci třídy, úprava vzdělávací nabídky a stanovení vzdělávacích cílů
- Poradenství ve vztahu k rodičům- mimoškolní nabídka pro podporu nadání dítěte
- Vzdělávání pedagogů v problematice péče o nadání

Pravidla pro zapojení další subjektů:

V případě potřeby budou rodiče dětí odkázáni na Pedagogicko-psychologickou poradnu na adrese Hybešova 253, Brno-střed, případně Speciálně-pedagogické centrum s příslušným zaměřením. Seznam spolupracujících organizací je dostupný na webových stránkách PPP Brno (odkaz: <https://www.pppbrno.cz/cs/spolupracujici-organizace/>).

Výjimečně nadané děti v oblasti hudební, taneční a dramatické jsou odkázány na ZUŠ Pohořelice.

Výjimečně nadané děti v oblasti pohybové a sportovní jsou odkázány na TJ Sokol Pohořelice a další sportovní kluby v Brně a okolí.

Zodpovědné osoby:

Do vzdělávacího procesu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných se zapojují všechny učitelky mateřské školy. Komunikaci s poradenskými zařízeními zajišťuje ředitelka mateřské školy Elena Danková.

5.5 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Adaptační program

Při vzdělávání dětí mladších tří let vycházíme především z poznatků vývojové psychologie, kdy musíme akceptovat specifika vývoje dětí mezi druhým a třetím rokem života. Primárně u těchto dětí řešíme období adaptace, jelikož takto malé děti ještě stále potřebují milující a milované osoby v blízkosti. Fáze adaptace začíná anamnestickým pohovorem s rodiči, kde zjišťujeme všechny zásadní oblasti vývoje, psycho-somatický a rozumový vývoj, návyky, schopnosti sebeobsluhy, fixaci na rodiče apod. Z tohoto potom za přítomnosti vlastního pozorování provádíme pedagogickou diagnostiku dítěte, která je zpočátku zaměřena zejména na výše uvedené oblasti. V této fázi

soustavně spolupracujeme s rodiči a vedeme společně děti k postupnému zvykání na prostředí mateřské školy. Umožňujeme návštěvy v herně i na školní zahradě za přítomnosti rodičů. Akceptujeme oblíbené hračky, které si děti mohou do školky přinést a zveme celé rodiny na akce školy. Po nástupu dítěte podáváme každý den zpětnou reflexi rodičům, zda je dítě plačtivé, jestli jí, zapojuje se postupně do programu apod. V období adaptace konzultujeme s rodiči i délku pobytu ve školce a nabádáme je, aby pobyt zbytečně neprodlužovali a přecházeli postupně z polodenního na celodenní pobyt pro co nepřirozenější přechod dítěte z domácího do školního prostředí.

U dětí mladších tří let nastavují učitelky v úzké spolupráci a součinnosti s rodiči individuální adaptační plán.

Plán vychází ze zralosti a připravenosti dítěte na vstup do mateřské školy, ze znalostí a zkušeností rodičů dítěte a z úrovně adaptability dítěte. Při plánování je brán zřetel na potřeby a zájem dítěte.

U dětí od dvou do tří let dáváme přednost spontánní činnosti a volné hře před řízenými činnostmi. Volíme individuální i skupinové aktivity s ohledem na vývojová specifika dětí. Při vzdělávání dvou až tříletých dětí využíváme zejména tyto metody práce:

- situační učení
- nápodoba
- prožitkové učení
- učení činností a hrou

Při plánování činností vycházíme zejména:

- z jednoduchosti
- z časové nenáročnosti
- z dostatku času a prostoru pro hru a pohyb dítěte
- ze známého prostředí
- z podnětnosti a smysluplnosti

6 Vzdělávací obsah

6.1 Integrované bloky

6.1.1 Semínko svou sílu má, do růstu se směle dá.

Název integrovaného bloku	Semínko svou sílu má, do růstu se směle dá.
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Integrovaný blok s názvem "Semínko svou sílu má, do růstu se směle dá." se zaměřuje na sebepoznání dítěte, rozpoznávání svých silných a slabých stránek, rozvoj sebe sama a podněcování k aktivnímu přístupu k učení a řešení problémů.

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého	získání relativní citové samostatnosti	odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
	poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání	uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
	rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky	uvědomění si vlastního těla	zachovávat správné držení těla zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
	rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí	koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		apod.) přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
	rozvoj schopnosti sebeovládání	prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům	rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí	koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
	rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair zorganizovat hru
	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy pojmenovat části těla, některé orgány (včetně

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.) přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
	rozvoj schopnosti sebeovládání	prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
	vytváření základů pro práci s informacemi	projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
	získání relativní citové samostatnosti	odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
	poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí

6.1.2 Když už Brouček nemůže, tak mu Cvrček pomůže.

Název integrovaného bloku	Když už Brouček nemůže, tak mu Cvrček pomůže.
Oblast	Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost
Charakteristika integrovaného bloku	Integrovaný blok s názvem "Když už Brouček nemůže, tak mu Cvrček pomůže." se zaměřuje na soužití dítěte s vrstevníky a dospělými, uvědomění si svého postavení ve skupině a její ovlivňování.

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
	osvojení si elementárních poznatků, schopností a	adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	<p>jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody</p> <p>utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)</p> <p>začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti</p>
projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	<p>uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je</p> <p>chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené</p>
se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy	rozvoj kooperativních dovedností	<p>vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)</p> <p>pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat</p> <p>uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou</p>
	posilování prosociálního chování	<p>vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se</p>

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	<p>citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)</p> <p>pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat</p> <p>uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou</p>
má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých	rozvoj kooperativních dovedností	<p>spolupracovat s ostatními</p> <p>vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)</p> <p>respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.</p>
	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	<p>uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je</p> <p>chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené</p>
odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých	rozvoj kooperativních dovedností	<p>spolupracovat s ostatními</p> <p>vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)</p> <p>respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.</p>
se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	<p>vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)</p> <p>pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat</p> <p>uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na</p>

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
	osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	<p>adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody</p> <p>utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)</p> <p>začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti</p>
	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	<p>dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla</p> <p>respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti</p>
	se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout	<p>vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách</p> <p>ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými</p>

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		sebe i pro jiné dítě) odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti

6.1.3 V úlu společnost je velká, počítá se každá včelka.

Název integrovaného bloku	V úlu společnost je velká, počítá se každá včelka.
Oblast	Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Integrovaný blok s názvem "V úlu společnost je velká, počítá se každá včelka." se zaměřuje na život dítěte ve společnosti. Dítě si osvojuje společenské normy a morální hodnoty společnosti, ve které žije.

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	<p>autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny</p>	<p>veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je rozhodovat o svých činnostech chápat slovní vtip a humor</p>
	<p>vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí</p>	<p>pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit příroduv okolí, živé tvory apod.) rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškodit, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi</p>
<p>chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá</p>	<p>vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat</p> <p>rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně,</p>	<p>vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním</p> <p>zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)</p>

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je rozhodovat o svých činnostech chápat slovní vtip a humor
napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je rozhodovat o svých činnostech chápat slovní vtip a humor
se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy	
	poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí	uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.) uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)	
	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají) pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách	
	je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným	poznávání jiných kultur	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.) uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		(vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
	vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.) chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
	seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
	má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
	rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají) pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu	rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
		uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
		těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

6.1.4 Každá činnost v přírodě, odráží se v úrodě.

Název integrovaného bloku	Každá činnost v přírodě, odráží se v úrodě.
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Integrovaný blok s názvem "Každá činnost v přírodě, odráží se v úrodě." se zaměřuje na soužití dítěte s přírodou a prostředím, ve které se rozvíjí a svých chování ho ovlivňuje.

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat	rozvoj kooperativních dovedností	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
		vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
		zorganizovat hru

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	<p>naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit</p> <p>chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase</p> <p>chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)</p>
	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	<p>vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení</p> <p>uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)</p> <p>zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)</p> <p>záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost</p>
uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení	rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí	<p>zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami</p> <p>ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými</p>

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
	rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
	rozvoj a užívání všech smyslů	všímat si změn a dění v nejbližším okolí zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti,	vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího) vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
	rozvoj společenského i estetického vkusu	zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
	seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu	orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou,	mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem,

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	lidmi, společností, planetou Zemí	jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, změněného, chybějícího) formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		ukázat v okolí dítěte
		pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	poznat napsané své jméno
		poznat některá písmena a číslice, popř. slova
		rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
	osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase	
	chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)	
zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
		všímat si změn a dění v nejbližším okolí
		poznat napsané své jméno
		poznat některá písmena a číslice, popř. slova
		rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy,

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	<p>orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci</p> <p>naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit</p> <p>chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase</p> <p>chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)</p>
rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit	<p>rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám</p> <p>rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí</p>	<p>porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole</p> <p>všímat si změn a dění v nejbližším okolí</p> <p>zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami</p> <p>ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami,</p>

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		<p>barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)</p> <p>ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem</p> <p>osvojení si věku přiměřených praktických dovedností</p> <p>naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit</p> <p>chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase</p> <p>chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)</p>
<p>chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevědomost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky</p>	<p>osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy</p>	<p>orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)</p> <p>navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho</p> <p>mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)</p> <p>zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě</p>

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy	
		apod.)	
	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování	
	pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit příroduv okolí, živé tvory apod.) rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	
	rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem	
	ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit	osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k	orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí) navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	<p>péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho</p> <p>mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)</p> <p>zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)</p>
	pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	<p>pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit příroduv okolí, živé tvory apod.)</p> <p>rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně</p> <p>mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí</p>
	seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu	orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
	dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
	osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
	navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho	
	mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)	
	zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)	
	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
	uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)	
	zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)	
	záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost	
	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
	ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své	

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		chování

6.1.5 Stromy šumí, louka bzučí, příroda nás mluvit učí.

Název integrovaného bloku	Stromy šumí, louka bzučí, příroda nás mluvit učí.
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Integrovaný blok s názvem "Stromy šumí, louka bzučí, příroda nás mluvit učí." rozvíjí zejména oblast Jazyk a řeč, zaměřuje se na vyjadřovací schopnosti a estetické vnímání.

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
		formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
		domluvit se slovy i gesty, improvizovat
	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
		formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
		vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu,	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu,	navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
		vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
		vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	vyjadřování)	zformulovaných větách správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej	rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
	rozvoj společenského i estetického vkusu	vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (řici, co bylo zajímavé, co je zaujalo) naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně,

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		<p>pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)</p> <p>vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim</p>
<p>se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)</p>	<p>rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání</p> <p>rozvoj společenského i estetického vkusu</p> <p>rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)</p>	<p>vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)</p> <p>vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)</p> <p>projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon</p> <p>vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)</p> <p>naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)</p> <p>ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem</p> <p>koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou</p> <p>zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat,</p>

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy	
		konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim	
	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)	
	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	sledovat očima zleva doprava poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma utvořit jednoduchý rým učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)	
	se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat domluvit se slovy i gesty, improvizovat
		rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních)	popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	neverbálních) a kultivovaného projevu	formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	poznat některá písmena a číslice, popř. slova rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci domluvit se slovy i gesty, improvizovat
komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy	
ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost projevovat zájem o knížku, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)	
	rozvoj a užívání všech smyslů	sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech sledovat a vyprávět příběh, pohádku porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)	
	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	sledovat očima zleva doprava poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma utvořit jednoduchý rým učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)	
	průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		domluvit se slovy i gesty, improvizovat
	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	sledovat očima zleva doprava poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma utvořit jednoduchý rým učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
	ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
	rozvoj a užívání všech smyslů	sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech sledovat a vyprávět příběh, pohádku porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně,

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		chutě, vnímat hmatem apod.)

6.2 Popis zpracování třídního vzdělávacího programu

Témata integrovaných bloků budou v třídním vzdělávacím programu zpracovávána průběžně na základě věkového složení dětí ve třídě, aktuální situace a možností dětí a jejich vzdělávacích potřeb.

6.3 Dílčí projekty a programy

Události z průběhu školního roku jsou postupně zaznamenávány do školní kroniky ve spolupráci s dětmi a jejich výtvary.

Pro starší a předškolní děti je ve spolupráci se Základní školou Vranovice organizován plavecký výcvik v rozsahu 10 lekcí.

V rámci přípravy předškolních dětí na zahájení povinné školní docházky jsou jednou za 14 dní realizovány Edukativně stimulační skupinky v rozsahu 10 lekcí.

7 Systém evaluace

Oblast	Cíle a kritéria	Nástroje	Časové rozvržení	Zodpovědnost
1 Dokumenty školy - ŠVP, TVP a jejich soulad s RVP PV, evaluace integrovaných bloků a evaluace záznamů o dítěti	<p>1.1 Dokumenty třídy - Třídní kniha, TVP (soulad s ŠVP, hodnocení naplňovaných záměrů)</p> <p>1.2 Integrované bloky - zhodnocení naplnění stanovených záměrů zrealizované vzdělávací nabídky, zhodnocení témat dle zajímavosti vzdělávací nabídky, dle návaznosti a dle časového rozvržení, zhodnocení naplnění cílů jednotlivých oblastí RVP PV, zhodnocení plnění záměrů dílčích projektů a začlenění do jednotlivých integrovaných bloků, stanovení případných opatření</p> <p>1.3 Diagnostika - zhodnocení vývojových pokroků dítěte</p> <p>1.4 PLPP a IVP - zhodnocení nastavených podpůrných opatření</p> <p>1.5 ŠVP - soulad s RVP PV, hodnocení naplňovaných záměrů</p>	<p>1.1 Pedagogická porada, konzultace, analýza třídních dokumentů (TVP, Třídní kniha, hodnocení školního roku, hospitace)</p> <p>1.2 Pedagogická porada, konzultace, analýza dílčích dokumentů TVP (Příprava tematického bloku, Evaluace tematického bloku)</p> <p>1.3 Aktualizace diagnostických záznamů, analýza portfolia a výsledků činnosti dětí, pedagogická porada, konzultace s rodiči</p> <p>1.4 Aktualizace diagnostických záznamů, analýza portfolia a výsledků činnosti dětí, pedagogická porada, konzultace s rodiči, konzultace s PPP, SPC</p> <p>1.5 Pedagogická porada, konzultace, analýza školních dokumentů (TVP, Třídní kniha, hodnocení školního roku, hospitace)</p>	<p>1.1 Průběžně dle potřeby, nejméně 1x ročně</p> <p>1.2 Průběžně po ukončení tematického bloku, hodnocení souladu s ŠVP 1x ročně</p> <p>1.3 Průběžně dle potřeby, nejméně 2x ročně</p> <p>1.4 Průběžně dle potřeby</p> <p>1.5 Jednou za 3 roky, v případě aktualizace RVP PV v co nejkratším časovém horizontu.</p>	Ředitelka mateřské školy, učitelky

Oblast	Cíle a kritéria	Nástroje	Časové rozvržení	Zodpovědnost
2 Podmínky vzdělávání - evaluace zajištěných podmínek pro vzdělávání dětí	<p>2.1 Věcné podmínky - kvalita zařízení a vybavení mateřské školy, kvantita a využitelnost vybavení a spotřebního materiálu</p> <p>2.2 Životospráva - kvalita stravy, denní režim, podpora zdravého životního stylu</p> <p>2.3 Psychosociální podmínky - klima třídy a celého kolektivu, komunikace, pocit bezpečí a spokojenost dětí</p> <p>2.4 Organizace chodu - denní řád, organizace třídy a vzdělávacího procesu</p> <p>2.5 Řízení mateřské školy - způsob vedení MŠ, vymezení práv a povinností zaměstnanců, motivace a podpora zaměstnanců, podpora týmové spolupráce</p> <p>2.6 Personální a pedagogické zajištění - aktualizace kvalifikace pedagogů a provozního zabezpečení (počet zaměstnanců, úvazky, povinná provozní školení), hodnocení pedagogů a sebehodnocení</p> <p>2.7 Spoluúčast rodičů - aktualizace osobních údajů, zajištění informovanosti rodičů</p> <p>2.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných a dětí od dvou do tří let - zhodnocení nastavených podpůrných opatření</p>	<p>2.1 Inventarizace, pedagogické porady, hodnocení školního roku</p> <p>2.2 Pozorování, provozní a pedagogické porady</p> <p>2.3 Pozorování, hospitace, sebehodnocení</p> <p>2.4 Pedagogické porady, hospitace, sebehodnocení</p> <p>2.5 Provozní a pedagogické porady, skupinová diskuze, individuální rozhovory</p> <p>2.6 Individuální rozhovory, hospitace, hodnotící dotazník</p> <p>2.7 Individuální konzultace s rodiči, zhodnocení funkčnosti a aktualizace webových stránek</p> <p>2.8 Inventarizace, pozorování, hospitace</p>	Průběžně dle plánu a potřeby, nejméně 1x ročně	Ředitelka mateřské školy, učitelky, provozní pracovníce
3 Průběh vzdělávání a hodnocení výsledků činnosti - evaluace vzdělávacího procesu, zhodnocení souladu využívaných metod a forem práce s cíli a záměry v ŠVP, zhodnocení individuálních pokroků a výsledků činnosti	<p>3.1 zhodnocení používaných metod a forem práce, zhodnocení naplnění cílů a záměrů stanovených v ŠVP</p> <p>3.2 zhodnocení individuálních vzdělávacích pokroků dětí a výsledků jejich činnosti</p>	<p>3.1 pozorování, analýza TVP, hospitace, sebehodnocení, hodnocení školního roku</p> <p>3.2 pozorování, rozhovor, analýza portfolia dítěte, diagnostický záznam</p>	Průběžně dle plánu a potřeby, nejméně 1x ročně.	Ředitelka mateřské školy, učitelky

Oblast	Cíle a kritéria	Nástroje	Časové rozvržení	Zodpovědnost
4 Spolupráce - evaluace spolupráce MŠ s rodiči, zřizovatelem, základní školou a dalšími institucemi	<p>4.1 evaluace spolupráce s rodiči - zhodnocení informovanosti rodičů, zhodnocení funkčnosti zvolených metod a forem spolupráce</p> <p>4.2 evaluace spolupráce se zřizovatelem - zhodnocení vzájemné komunikace a spolupráce</p> <p>4.3 evaluace spolupráce se základní školou - zhodnocení vzájemné komunikace a podpory při dalším vzdělávání dětí, předávání informací</p> <p>4.4 evaluace spolupráce s dalšími institucemi - zhodnocení komunikace a spolupráce při poradenské činnosti a volnočasových aktivitách</p>	<p>4.1 pedagogické porady, rodičovské schůzky, individuální konzultace, anketa, analýza záznamů kroniky mateřské školy</p> <p>4.2 pedagogické porady, jednání se zřizovatelem, analýza záznamů kroniky mateřské školy</p> <p>4.3 pozorování, analýza výsledků činnosti, konzultace s učiteli základní školy</p> <p>4.4 pozorování, konzultace a diskuze, analýza dokumentů poradenských pracovišť</p>	Průběžně dle potřeby, nejméně 1x ročně	Ředitelka mateřské školy, učitelky